

Nr 188.

Kungl. Maj:ts proposition till riksdagen angående ersättning till förre värnpliktige Ernst Atte Langström; given Stockholms slott den 25 februari 1926.

Kungl. Maj:t vill härmed, under återopande av bilagda utdrag av statsrådsprotokollet över försvarsärenden för denna dag, föreslå riksdagen att bifalla det förslag, om vars avlåtande till riksdagen föredragande departementschefen hemställt.

Under Hans Maj:ts
Min allernådigste Konungs och Herres frånvaro:

GUSTAF ADOLF.

P. Albin Hansson.

Utdrag av protokollet över försvarsärenden, hållet inför Hans Kungl. Höghet Kronprinsen-Regenten i statsrådet å Stockholms slott den 25 februari 1926.

Närvarande:

Statsministern SANDLER, statsråden OLSSON, NOTHIN, SVENSSON, HANSSON, LINDERS, SCHLYTER, LARSSON, WIGFORSS, MÖLLER, LEVINSON.

Departementschefen, statsrådet Hansson anför:

I 1 § av förordningen den 18 juni 1909 (nr 89 sid. 1) om ersättning i anledning av kroppsskada, ådragen under militärtjänstgöring, stadgas, att, därest under militärtjänstgöring i fred olycksfall inträffar, så att tjänstgörande värnpliktig, volontär vid hären eller någon, som tillhör flottans eller kustartilleriets stammanskap, varder skadad, eller därest person, som nu nämnts, skadas under tjänstgöring i krig, staten skall utgiva ersättning

Bihang till riksdagens protokoll 1926. 1 saml. 150 häft. (Nr 188.)

jämlikt vissa i förordningen stadgade grunder. Dylik ersättning utgives jämväl, om sjukdom med därav följande skada yppas under eller efter slutad militärtjänstgöring och tjänstgöringen skäligen kan antagas hava till sjukdomen bidragit.

Vidare föreskrives i 11 § av nämnda förordning, bland annat, *att* därest skada medfört eller skäligen kan antagas medföra påföljd, som enligt de i förordningen meddelade ersättningsbestämmelserna föranleder ersättning, undersökning ofördröjligen skall hållas rörande skadans uppkomst samt läkarbetyg anskaffas angående skadans beskaffenhet och den skadades tillstånd; *att* sagda undersökning skall, om skadan yppats under militärtjänstgöring, föranstaltas av vederbörande befälhavare; *samt att* läkarbetyg, undersökningsprotokoll och övriga till ärendet hörande handlingar skola, om önskan att utbekomma ersättning anmäles, så snart ske kan överlämnas till vederbörande regements- eller kårchef eller stationsbefälhavare, som har att göra framställning om ersättningens bestämmande.

Göres ej framställning om ersättning i anledning av skada inom *två år* efter det skadan yppades eller, där fråga är om ersättning i anledning av dödsfall, från det döden inträdde, är, enligt den ursprungliga lydelsen av 12 § i oförmälda förordning, rätten till ersättning förverkad.

I sistnämnda stadgande har genom förordning den 4 juni 1920 (nr 305) vidtagits den ändring, att, beträffande skada, som yppats efter ingången av år 1919, rätten till ersättning är förverkad, därest ej framställning om ersättning i anledning av skada göres inom *tre år* från det för värnpliktig tjänstgöringen samt för volontär vid hären och för den, som tillhör flottans eller kustartilleriets stammanskap, anställningen upphörde eller från den senare tidpunkt, då skadan yppades, eller, där fråga är om ersättning i anledning av dödsfall, från det döden inträdde.

Ifrågavarande ersättning utgår från den i § 46 mom. 1 värnpliktslagen oförmälda invalid- och pensionsfond.

I en till riksförsäkringsanstalten den 19 september 1925 inkommen skrift gjorde före värnpliktige nr 636 46/1921 Ernst Atte Langström från Lindö, Södertälje, framställning om ersättning i anledning av sjukdom, lungtuberkulos, som han ådragit sig under värnpliktstjänstgöring vid Svea livgarde den 29 maj—den 12 juli 1922. Då berörda framställning gjorts först sedan mer än tre år förflutit från det tjänstgöringen upphörde, fann riksförsäkringsanstalten sig på grund av bestämmelserna i 12 § i förenämnda förordning, sådan denna paragraf lyder enligt förordningen den 4 juni 1920, förhindrad utbetala någon ersättning i anledning av nämnda sjukdom.

Hos Kungl. Maj:t har sedermera Langström uti en den 18 december 1925 dagtecknad skrift anhållit att, utan hinder därav, att ansökning om ersättning icke blivit gjord inom den författningsenligt föreskrivna tiden, komma i åtnjutande av ersättning i anledning av berörda sjukdom.

Av handlingarna i ärendet inhämtas, att det kompani, Langström under värnpliktstjänstgöringen tillhört, under tiden den 20—den 22 juni 1922 varit förlagt å Järvafältet; att Langström kort efter kompaniets hemkomst insjuknat i lungkatarr med feber, varigenom han blivit oförmögen att tjänstgöra; att han den 11 därpå följande juli intagits å militärsjukhus, varifrån han dagen därefter utskrivits, sedan han befunnits lida av lungtuberkulos; att han sistnämnda dag förklarats oduglig till fortsatt krigstjänst till följd av nämnda sjukdom; samt att vederbörande kompanichef ansett, att förläggningen å Järvafältet kunde hava bidragit till sjukdomen i fråga.

Riksförsäkringsanstalten har avgivit yttrande över ansökningen och därvid meddelat, att anstalten vid prövning av ersättningsfrågan funnit Langströms sjukdom hava uppkommit under sådana omständigheter, att, därest framställning om ersättning gjorts inom föreskriven tid, han skulle varit berättigad till ersättning jämlikt bestämmelserna i ovannämnda förordning.

I infortrat utlåtande hava *arméförvaltningens civila departement och sjukvårdsstyrelse* anført, att, oaktat Langström icke vore författningsenligt berättigad till ersättning för den sjukdom, på grund varav han förklarats oduglig till krigstjänst och varav han, enligt vad handlingarna i ärendet utvisade, fortfarande lede, syntes det likväl departementet och sjukvårdsstyrelsen, med hänsyn till att Langström icke torde haft kännedom om gällande förordning rörande anmälan och ersättning i dylika fall, som om billigheten fordrade, att ersättning bereddhes honom jämlikt grunderna för berörda förordning den 18 juni 1909. I detta avseende ville departementet och styrelsen erinra, hurusom riksdagen i ett flertal fall — senast genom skrivelse den 10 mars 1925, nr 65 —, där anledning funnits antaga, att militärtjänstgöringen bidragit till sjukdomens uppkomst eller utveckling samt ömmande omständigheter i övrigt förelegat, medgivit utbetalande av ersättning i enlighet med förordningens föreskrifter, utan hinder av däri stadgade preskriptionsbestämmelser.

På grund härav och då det icke vore uteslutet, att militärtjänstgöringen bidragit till utvecklingen av Langströms lungsjukdom, hemställde departementet och sjukvårdsstyrelsen, att Kungl. Maj:tt måtte föreslå riksdagen medgiva, att till Langström finge — utan hinder därav, att framställning om ersättning icke blivit gjord inom föreskriven tid — från bevaringsmanskapets invalid- och pensionsfond utbetalas den ersättning, var till han enligt grunderna för ovannämnda förordning kunde anses berättigad.

Sedan genom förordningen den 4 juni 1920 preskriptionstiden utsträckts från två till tre år beträffande skada, som yppats efter ingången

Departements-
chefen.

av år 1919, har dispens i regel förekommit endast i sådana den äldre preskriptionsbestämmelsen underkastade fall, i vilka anspråket på ersättning likväl gjorts gällande inom den tid, som stadgas i sistnämnda förordning, eller alltså tre år. I några fall hava emellertid särskilda omständigheter ansetts böra föranleda till dispens, oaktat även sistnämnda tid överskridits. Så har nämligen skett, då omständigheterna givit vid handen, att sådan undersökning, varom förmäles i 11 § av förordningen den 18 juni 1909, bort äga rum. Den i förevarande ärende verkställda utredningen synes ådagalägga, att Langströms hälsotillstånd vid tiden för hemförlovingen bort giva anledning till dylik undersökning. På grund härav och då, enligt vad riks försäkringsanstalten meddelat, Langströms sjukdom uppkommit under sådana förhållanden, att ersättning enligt bestämmelserna i sistnämnda förordning kunnat tillerkännas honom, därest framställning om ersättning gjorts inom föreskriven tid, finner jag billigt, att han får komma i åtnjutande av ersättning enligt i förordningen angivna grunder. Ersättningen torde böra utgå från och med den 1 januari 1926.

Jag får alltså hemställa, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen medgiva,

att till Ernst Atte Langström må — utan hinder därav att framställning om ersättning icke blivit gjord inom den tid, som föreskrives i 12 § av förordningen den 18 juni 1909 om ersättning i anledning av kroppsskada, ådragen under militärtjänstgöring — från och med den 1 januari 1926 från bevaringsmanskapets invalid- och pensionsfond utbetalas den ersättning, vartill han enligt grunderna för nämnda förordning kan anses berättigad.

Till denna av statsrådets övriga ledamöter biträdda hemställan behagar Hans Kungl. Höghet Kronprinsen-Regenten lämna bifall samt förordnar, att proposition av den lydelse, bilaga vid detta protokoll utvisar, skall avlätas till riksdagen.

Ur protokollet:

Fritz Dahlborn.